

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT OM NYTTJANDE AV DATA INOM AFFÄRSVERKSAMHET

Att främja digitaliseringen är ett centralt mål i regeringsprogrammet. Ett av åtgärdspaketet i spetsprojektet Skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet, som Juha Sipiläs regering genomför, är att öka både nyttjandet av stora datamängder (stordata) och affärsverksamheten samt att inleda försök som baserar sig på människocentrerad hantering av data (mina data).

I principbeslutet framläggs riktlinjer och åtgärder som behövs för att öka nyttjandet av stordata inom affärsverksamhet. Dataanalys erbjuder mångsidiga möjligheter att nyttja digitalisering inom affärsverksamhet i alla branscher. Personuppgifter och data som människorna själva producerar får allt större betydelse vid nyttjandet av datamängder. Därför presenteras i principbeslutet också riktlinjer för mina data.

Riktlinjerna omfattar åtgärder som utvecklar kompetenshöjande datapolitik, skapar reglering och praxis som möjliggör datanyttjande och datarörlighet samt främjar utvecklingen av analyser, tjänster och tillämpningar.

Vision

Visionen fram till 2020 är att nyttjandet av data har ökat avsevärt inom affärsverksamheten i alla branscher. Finland erbjuder en attraktiv, innovativ och tillförlitlig utvecklings- och informationsmiljö för databaserad affärsverksamhet.

Visionen fram till 2025 är att producera internationellt konkurrenskraftiga datatjänster och att lösningar som baserar sig på nyttjande av data tillämpas allt oftare med stöd av finländsk know-how.

Målen för riktlinjerna

Syftet med riktlinjerna är att öka affärsverksamhet som bygger på nyttjande av data. Den databaserade verksamheten ska spridas till alla värdenätverk som finländska företag ingår i. När målen uppnås skapas roller för dataanvändare, dataproducenter och datautvecklare, så att näringslivet, förvaltningen, forskningen och individerna bättre känner till sina möjligheter inom dataekonomin.

Intelligentare affärsverksamhet med hjälp av data och analys

När målet uppnås använder företagen i stor omfattning moderna sätt att behandla och förädla data. Företagen och övriga organisationer delar aktivt data och gränssnitt, varvid sammanslagning och analys av datamängder ger möjlighet att på ett högkvalitativare sätt än tidigare skapa fördelar inom affärsverksamheten. Den offentliga och den privata sektorn utvecklar, testar och utformar tillsammans tjänstesystem, processer och verksamhetsmodeller som bygger på nyttjande av data.

Nytto-/kostnadsförhållandet vid nyttjande av data förbättras

När målet uppnås har insamlingen och sam användningen av data effektiviserats avsevärt som samverkan mellan den offentliga och den privata sektorn. Verksamhetsområdena använder harmoniserade datamodeller och datastrukturer samt gemensamt överenskomna gränssnitt och standarder, som påskyndar utvecklingen.

Tjänstebudgeten internationaliseras och attraherar investeringar

När målet uppnås utvidgas tjänstebudgeten internationellt och samarbetsmöjligheterna blir synligare. En konkurrenskraftig verksamhetsmiljö lockar internationella aktörer att investera i forskning och produktutveckling, försök och produktion i Finland.

Människocentrerad datahantering och användning av personuppgifter blir en konkurrensfördel

Målet är att främja ansvarsfullt nyttjande av data inom affärsverksamhet på ett sätt som gynnar den enskilda individen bäst, så att användaren har möjlighet att erbjuda sina data till tjänsteleverantörer som han eller hon har förtroende för. Verksamhetsmodeller för mina data skapar utvecklingsmöjligheter för nya tillämpnings- och tjänstestrukturer där individen har bättre beslutanderätt än för närvarande när det gäller data som samlats om honom eller henne. Genom åtgärderna uppmuntras företagets och organisationernas utvecklingsförlopp där dataskyddet stöder den innovativa tjänsteutvecklingen. Vid sidan av kraven ses dataskyddet som en sådan möjlighet att utveckla nyttjandet av data inom affärsverksamheten.

När målet uppnås har organisationer och individer goda förutsättningar att på ett ändamålsenligt sätt hantera och använda personuppgifter. Nyttjandet av personuppgifter utvecklas genom att med hänsyn till dataskyddet skapa verksamhetsmodeller och pilotförsök. Testade förfaranden för hantering av människocentrerade data används på bred front. Den nätverksliknande samarbetsmodellen erbjuder företagen en utvecklingsmiljö som också stöder genomförandet av uppgifter som omfattas av dataskyddet. Verksamhetsmodellen utarbetas inom en internationell referensram.

Ökning av know-how för att motsvara behoven

När målet uppnås är företagets kunskapsbehov och den utbildning som stöder behovet i balans och experternas mobilitet uppmuntras. Forsknings- och innovationsverksamheten stöder företagets know-how på lång sikt. Företagsklustren ger möjlighet till växande affärsverksamhet och till banbrytande internationell verksamhet. Företag, högskolor, forskningsinstitut och myndigheter samarbetar på ett sätt som ömsesidigt nyttjar och gagnar deras know-how. Utvecklingen av dataekonomi följs fortlöpande upp.

Riktlinjerna och de åtgärder som genomför dem

Att nyttja data möjliggörs genom sporrande reglering

Det säkerställs att Finland har en lagstiftning som styr alla aktörer och sporrar till att nyttja data samt en datapolitik som höjer kompetensen. Att nyttja data möjliggörs genom sporrande reglering, t.ex. försökslagar. Regleringen ska på ett förtroendeingivande sätt stöda nyttjandet av datamängder.

- 1) Effektiva bestämmelser som överensstämmer med EU:s förordning om uppgiftsskydd utfärdas.
- 2) Det bedöms om bestämmelserna om integritetsskydd inom elektronisk kommunikation och uppgiftsskyddsförordningen överlappar varandra.
- 3) Behoven när det gäller att använda datamängder som omfattas av upphovsrätten bedöms.
- 4) I utvecklingen av verksamhetsmodellerna för människocentrerad datahantering beaktas den offentliga servicens behov.
- 5) För tillhandahållandet av tjänster av allmänt intresse bedöms om villkoret är att öppna eller dela data.
- 6) Försökslagar stiftas t.ex. om nyttjande av mobildata och geografiska data.
- 7) Rätten och det bestämmande inflytandet när det gäller sådana data som samlas in av apparater och maskiner som är anslutna till nätet klargörs.

Att stärka tillväxt och kunskapsunderlaget för beslutsfattande genom know-how

Kompetensen inom datahantering och dataanalys samt forsknings- och innovationsverksamheten ska stärkas med tanke på näringslivets behov. Genom att utveckla know-how stärks kunskapsunderlaget för beslutsfattande samt databaserad tillväxt med beaktande av företagens kunskapsbehov.

- 8) En helhetsbild av företagens kunskapsbehov och av effekterna av förändringarna i verksamhetsmiljön på kunskapsbehoven bildas och upprätthålls.
- 9) Högskolorna utvecklar undervisningen och spetsforskningen genom vetenskapsgrenar som stöder ämnet.
- 10) Samarbetet mellan högskolorna, forskningsinstituterna och företagen intensifieras.
- 11) Nyttjande av de data som forskningsinfrastrukturerna producerar och sam användning av forskningsinfrastrukturerna stärks.
- 12) Producenterna av samhällets centrala datamängder ställer aktivt sina datamängder till förfogande för undervisningsändamål.
- 13) Utvecklingen av know-how om rätten till information stöds.
- 14) För att stärka beslutsfattandet utvecklas statistikföringen inom dataekonomi och samlas information regelbundet in från näringslivet för att förstå betydelsen av dataekonomin och utvecklingsbehoven.

Att stödja att de verksamhetsmodeller som baserar sig på nyttjande av data utvecklas samt att marknaderna öppnas

Det skapas förutsättningar för en tjänsteinfrastruktur som möjliggör att datamängder effektivt tillhandahålls och förmedlas och att öppen innovation främjas. Harmoniserade förfaringssätt

skapar gemensam praxis och för att skapa förtroende för tjänsterna skapas spelregler för nyttjandet av data. Avsikten är att datamängderna på ett kostnadseffektivt, säkert och användarorienterat sätt ska nyttjas inom affärsverksamhet och tjänsteutveckling.

15) Nya datainsamlingsmetoder införs aktivt och eventuella hinder avlägsnas.

16) Det skapas förutsättningar att inleda mina data-operatörsverksamhet, som stöder företags utvecklingsverksamhet och öppnandet av marknader.

17) Digitaliseringen av processerna inom ekonomiförvaltningen främjar möjligheter att nyttja ekonomiska data i realtid och att överföra dessa data.

Att utveckla praxis som möjliggör delning och nyttjande av data

Man främjar att de verksamhetsmodeller som baserar sig på nyttjande av data utvecklas samt att marknaderna öppnas. Den offentliga och den privata sektorn utvecklar tillsammans praxis som möjliggör delning och nyttjande av data.

18) Man utvecklar till nytta för alla organisationer både tjänster där sådana data som har samlats in om verksamhet som utförts av personer eller maskiner anonymiseras och en användarlicenslösning för dessa data.

19) I fråga om att nyttja data preciseras förhållandet mellan ägarskap och nyttjanderätt av data.

20) Utveckling av användarvillkor och modellavtal uppmuntras i företag.

21) God datahanteringspraxis främjas genom att uppmuntra organisationer att skapa praxisregler.

22) Olika sätt att skapa ömsesidiga rutiner för att öka tillgängligheten till offentliga och privata data söks.

23) För att främja interoperabilitet och standardisering delas information om exempel på och utveckling av praxis inom olika verksamhetsområden.

Att genom statens exempel påverka synergifördelarna av att dela data

Inom den offentliga sektorn utvecklar man kulturen med öppna data och stöder försök. Man satsar på försöksverksamhet för att lyfta fram objekt för tillämpningen och skapa interoperabilitet.

24) Olika förvaltningsområdens åtgärder för att öka utbudet av offentliga datamängder och gränssnitt effektiviseras.

25) Förvaltningsområdena granskar hur datamängder kan nyttjas för att förbättra databaserat beslutsfattande.

26) Ett krav på öppenhet hos datamängder och programgränssnitt inkluderas i informations-systemprojektens upphandlingsprocesser.

27) Myndigheten kan vid behov fungera som den som integrerar data när det med tanke på samhällets digitala utvecklingsverksamhet finns behov att sammanslå den offentliga och den privata sektorns data.

28) Användningen av plattformar och gränssnittstjänster som bygger på öppen källkod främjas.

Att tillämpa data genom samutveckling och samarbete

Det utvecklas samarbetsmodeller och incitament för databaserade tjänster och tillämpningsutveckling. Ett ekosystem som främjar nyttjande av datamängder kan byggas upp endast om alla centrala aktörer deltar i uppgiften. Att tillämpa data stöds genom samutveckling.

29) Ekosystem- och nätverksamhet som syftar till att nyttja data stabiliseras och utvidgas och nya verksamhetsformer för denna verksamhet utvecklas.

30) Forskningsinstitut, högskolor, medborgares och företags deltagande i samutveckling uppmuntras.

31) Behovet av att i en nationell verksamhet skapa en innovationsmiljö som gagnar dataaffärsverksamhet

32) Verksamhet som främjar nyttjande och delning av data samt produktifiering av verksamhetsmodeller utvecklas vidare.

Att få tillgång till finansiering för etablering på internationella marknader effektiviseras

Nyttjande av data bör beaktas som likvärdig verksamhet med forsknings- och innovationsverksamhet. Detta kräver nationellt samarbete av aktörerna inom forskning och innovation så att verksamheten inriktas på ekosystem och gemensamma mål. Att få tillgång till finansiering för etablering på internationella marknader effektiviseras.

33) Nationella aktörer informeras och nätansluts effektivare i EU:s omfattande utvecklingsprojekt för nyttjande av data.

34) Särskilt den forsknings- och utvecklingsfinansiering som anvisas till ekosystem stärks. Finansiering för beredning och genomförande av strategiska projekt och forsknings- och utvecklingsprojekt anvisas och säkerställs.

35) Internationell kommersialisering av datatjänster stöds.

36) Man strävar efter att stödja att företag integreras i internationella datamängdsgränssnitt och plattformar för tjänster och nätverkande. Den internationella synligheten för aktörer som erbjuder datatjänster ökas.

Att påverka dataekonomins utvecklingsriktningar genom internationellt samarbete

Resurser och förmåga att nyttja datamängderna ökas också genom utbildning, forskning och internationellt påverkande. Genom internationellt samarbete bidrar man till att Finland är en lockande och tillförlitlig utvecklings- och datamiljö.

37) Man påverkar aktivt initiativet om fritt uppgiftsflöde inom Europeiska unionen (European free flow of data initiative).

38) Finland deltar aktivt i det internationella samarbete som främjar nyttjande av data genom att särskilt påverka utvecklingen av människocentrerad datahantering.

39) För att nyttja och dela know-how uppmuntras företag att på gemensamma forum offentliggöra utvecklingsresultaten.

De åtgärder som genomför riktlinjerna samt de som ansvarar för åtgärderna presenteras i detalj i bilagan till principbeslutet.